

Стање, потребе и проблеми предузетника у Србији

Истраживање о малим и средњим предузећима и предузетницима у Србији

Методолошке напомене

Реализација: теренско истраживање у периоду од 14. марта до 4. априла 2011. године

Величина узорка: 3.500 МСПП (реализација узорка 88.5%, односно 3.096 МСПП)

Анкетиране јединице су економски активна мала и средња предузећа и предузетници, односно пословни субјекти који су предали годишње финансијске извештаје за 2010. годину, као и предузетници који су у систему ПДВ-а.

Упитник се састоји од осам целина и садржи питања којима су обухваћени сви релевантни аспекти пословања: опште карактеристике привредног субјекта, пословање, техничко-технолошки аспект, иновације, финансијски показатељи, тржишни аспект пословања, потребе за нефинансијским услугама, људски ресурси.

Циљ: сагледавање стварне слике стања, проблема и потреба сектора МСПП, како би се донеле адекватне мере за његов раст и развој

Наручилац истраживања: Национална агенција за регионални развој

Реализација истраживања: Републички завод за статистику

Средње образовање, али ако је власник средњег предузећа има високо образовање

Мушкарац, између 36 и 55 година, у браку

Потиче из радничке породице

У наредне три године или ће проширити делатност или се задржати на истом нивоу

Имао је мање од 35 година када је започео бизнис

Сматра да је просечно успешан

Сам је започео бизнис

Ради више од 40 сати недељно, трећина више од 60 сати недељно

Уједно је и власник и директор

Започео бизнис јер је уочио повољну пословну прилику

Почетни капитал – лична уштеђевина

Опште карактеристике

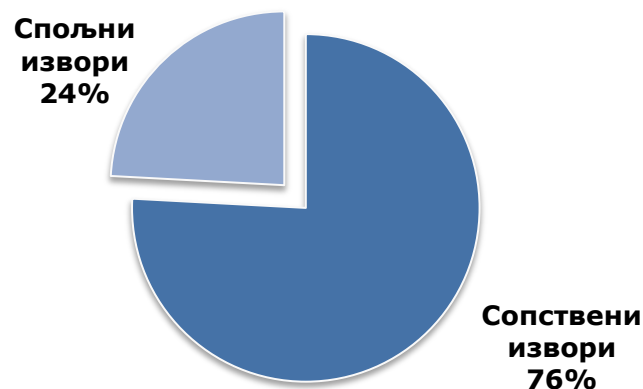

- ✓ Најчешћи избор правне форме пословања је **ДОО** (86% анкетираних).
- ✓ **Дуже од 6 година послује три четвртине анкетираних**, а међу њима 42% дуже од 11 година.
- ✓ Већина власника припада зрелом старосном добу, **67% испитаника има између 36 и 55 година**, док је само 13% млађих од 35 година. Млађи послодавачи заступљени су код послова мањег обима и нижег степена сложености (у радњама и микро предузећима), док старији послодавачи преовлађују код средњих и малих предузећа.
- ✓ **Свака пета анкетирана фирма има жене на врху власничке/управљачке хијерархије**, углавном код мањих предузећа чија делатност јесу здравствене услуге и салони за негу и рекреацију. *Док у Београдском региону свака четврта фирма на челу има жене, у Региону Шумадије и Западне Србије предузетнице воде сваку седму фирму.*

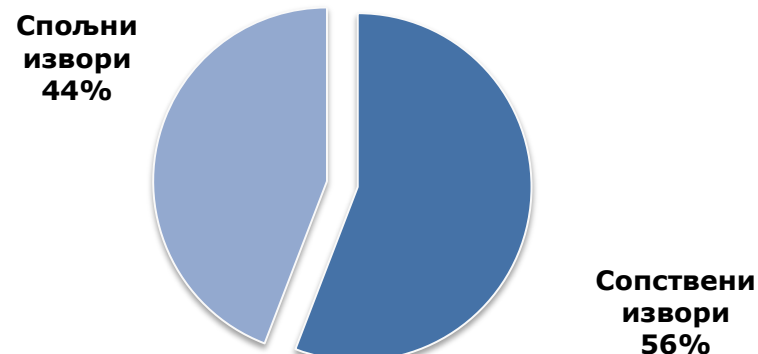
Финансирање

Извори финансирања обртних средстава (%)

Извори финансирања инвестиција (%)

Према истраживању из 2005. године:

– спољне изворе финансирања инвестиција користило је **19%**, а обртних средстава **4%**

Према истраживању из 2010. године

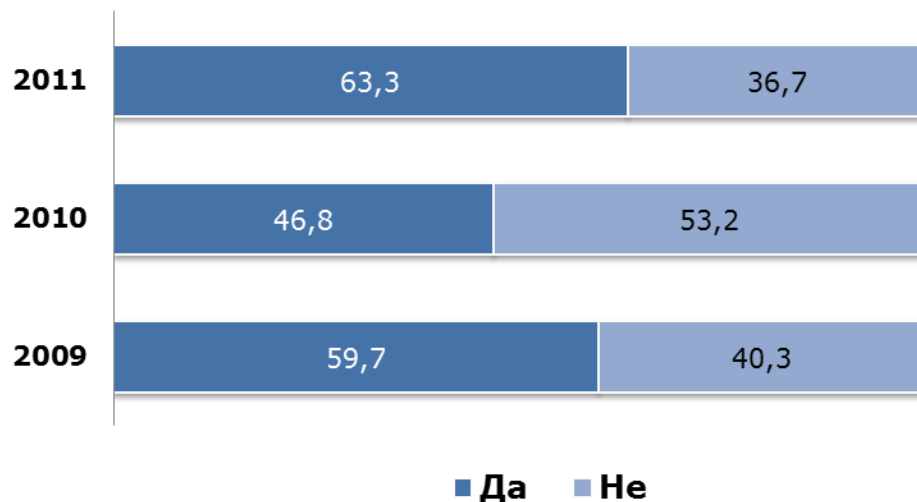
- Спољне изворе финансирања инвестиција **33%**, а обртних средстава **21%**

Спољни извори финансирања: 28% комерцијалне банке, 16% кредити државних институција, 15% лизинг, 12% инострани кредити...

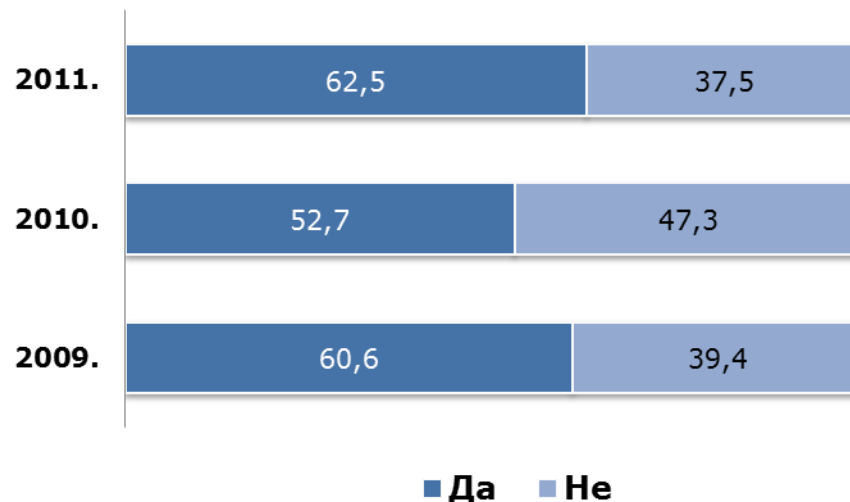
Инвестиционе активности

Да ли сте у последње три године имали значајну инвестициону активност?

Да ли планирате инвестиције у наредне три године?

У структури улагања преовлађује удео који се односи **на набавку опреме (61%)** у односу на улагање у пословни простор (34%) и веома скроман удео улагања у стицање права индустријске својине (5%).

Техничко-технолошки аспект

- Сваки **други** испитаник располаже опремом средње генерације, старе између 5 и 9 година
- Сваки **трећи** има опрему старију од 10 година
- Сваки **пети** послује са савременом опремом

Савремену опрему користи 43% испитаника из Београдског региона, а свега 11% из Региона Јужне и Источне Србије.

Стандарди квалитета

- Сваки четврти испитаник поседује сертификате о уведеним стандардима квалитета
- Већи део испитаника не размишља о увођењу стандарда квалитета у наредном периоду

У Граду Београду и Јужнобачком округу свака трећа, а у Моравичком округу свака четврта анкетирана фирма има сертификате за неки од стандарда квалитета, док у најнеразвијенијим окрузима тек свака десета фирма има спроведен поступак сертификације.

Иновативност

Свако 7 предузеће спроводи иновативне активности, а свако 14 остварује иновативну сарадњу са другим привредним субјектима или институцијама.

22% анкетираних заштитило је неки од облика интелектуалне својине

62% заштићених права односи се на робну марку, 21% на индустријски дизајн и само 8% на патенте

Препреке и проблеми

1

Недостатак повољних извора финансирања

2

Законодавни оквир

3

Недостатак радника одговарајућих квалификација

4

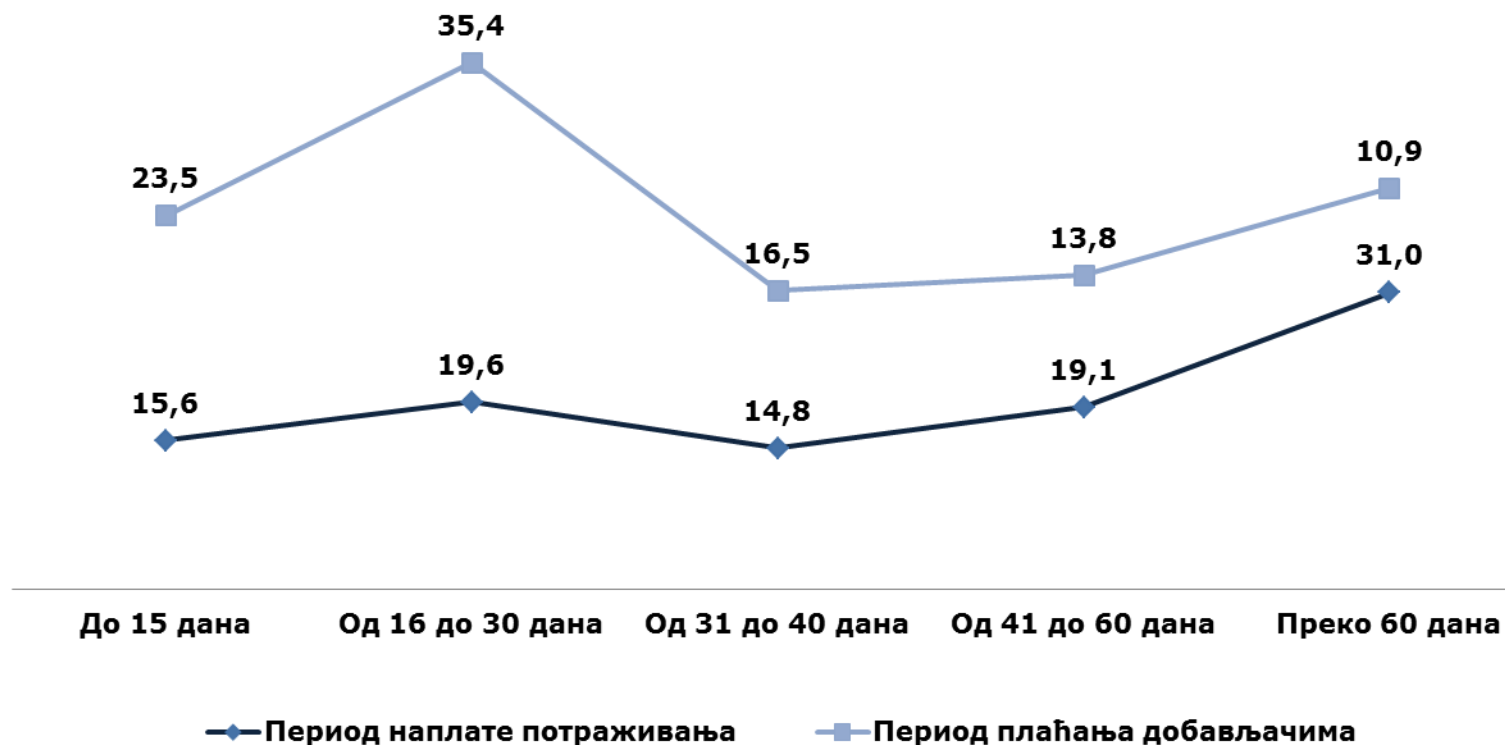
Неусклађеност пословања са захтевима стандарда квалитета

5

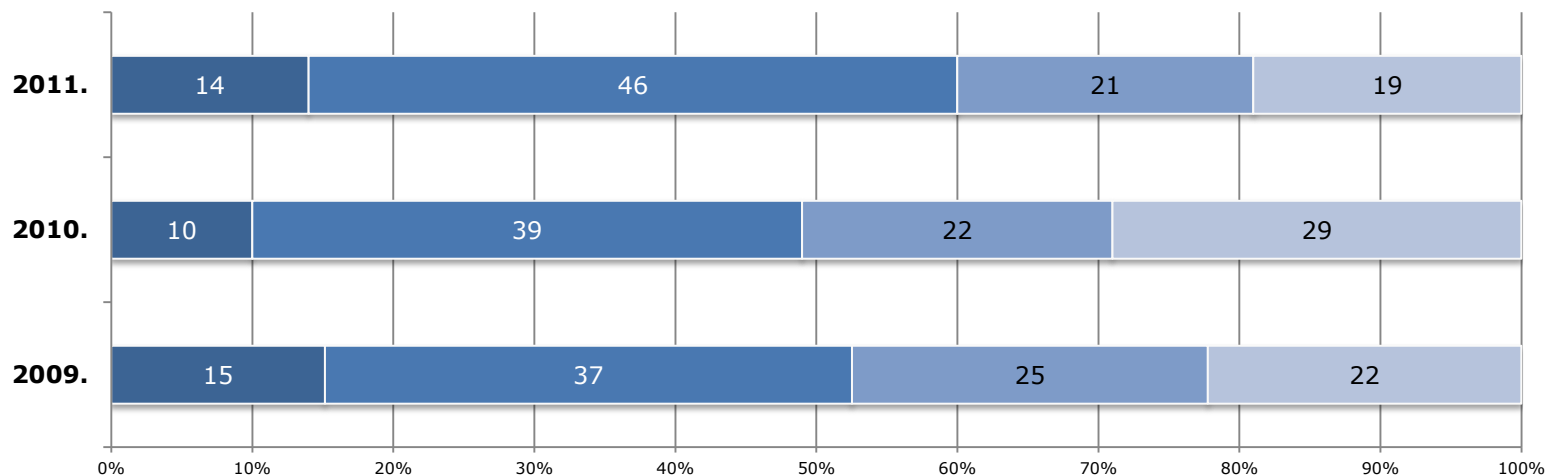
Недостатак информација о тржиштима, као и технологијама

- дуги и скупи поступци приликом издавања грађевинских дозвола
- укњижба непокретности
- порески прописи и процедуре
- неусклађена динамика плаћања ПДВ
- висине локалних такси и неуједначеност њихових износа по општинама
- режим наплате потраживања

Период плаћања добављачима/период наплате потраживања (%)

Економска криза

- Нема значајнији утицај
- Значајно утиче на обим пословања, али не захтева отпуштање
- Значајно утиче на обим пословања и захтева смањење броја
- Угрожава опстанак пословања

Уочљиве су осцилације у деловању кризе посматрано по регионима. Са тежим последицама кризе суочава се око 45% испитаника са подручја Региона Јужне и Источне Србије, наспрам 31% фирми из београдског региона.

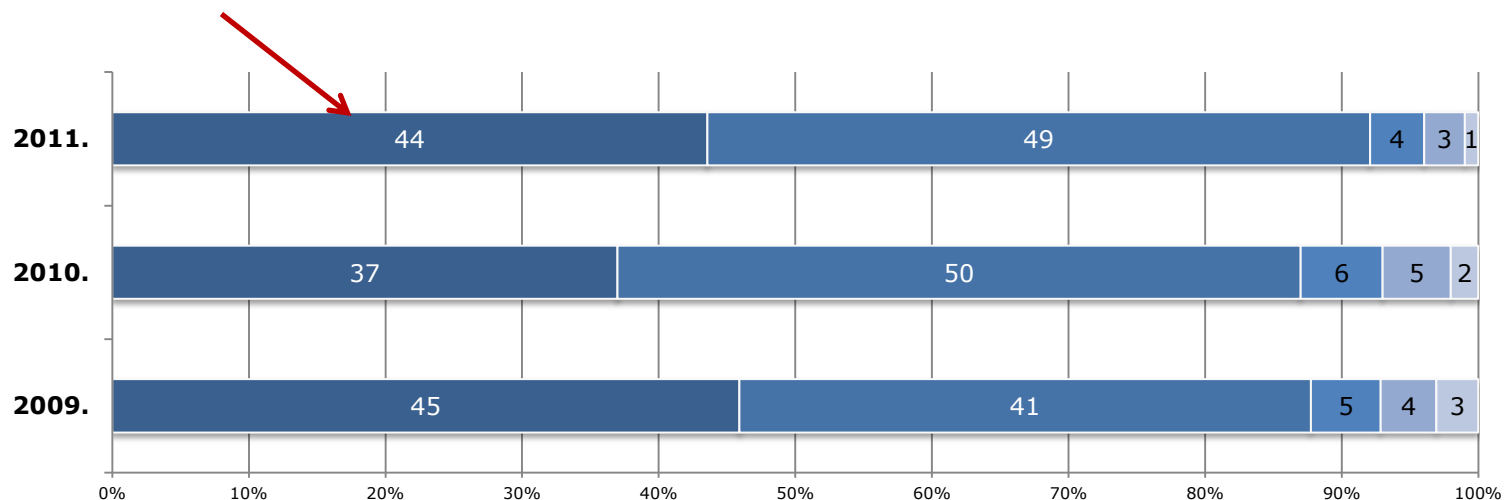
Предуслов за унапређење пословања (%)

Пословни планови

	Ширење делатности	Исти ниво пословања	Смањење обима пословања	Гашење предузећа /радње	Препуштање посла другима
Микро	32,2%	55,6%	6,1%	4,7%	1,5%
Мало	45,9%	47,2%	3,8%	2,0%	1,1%
Средње	58,7%	37,6%	2,4%	0,9%	0,5%
Радња	29,1%	59,1%	4,6%	5,3%	2,0%
МСПП	43,6%	48,5%	3,8%	2,9%	1,2%

- Проширити делатност
- Задржите постојећи ниво пословања
- Смањите обим пословања
- Угасите привредно друштво/радњу
- Препустите посао другима

- 99,8% свих привредних субјеката
- 45,4% укупне запослености, 66,4% запослених у нефинансијском сектору
- 43,9% инвестиција
- 44,5% извоза
- 52,3% увоза
- 33% БДП Републике

Хвала на пажњи

Трг ослобођења бб, Зајечар, 019 445 301
Трг Николе Пашића, Београд, 011 3346 107
office@narr.gov.rs
www.narr.gov.rs

